

Taller de teatre. Una experiència didàctica a l'educació infantil

Taller de teatro. Una experiencia didáctica en educación infantil

Performing Arts Workshop: a Teaching Experience in Preschool Education

Catalina García Socías, cgarcia2@educacio.caib.es

Maria Caro Martínez, mariacaro56@hotmail.com

Catalina Serra Arbona, catalina_serra@terra.es

CEIP Pere Cerdà

Resum

L'article descriu una proposta pedagògica sobre representacions teatrals. Aquesta proposta va ser desenvolupada amb alumnes d'educació infantil del CEIP Pere Cerdà de Sóller entre els cursos 2002-2003 i 2008-2009. Els objectius de la proposta van ser: millorar l'expressió comunicativa mitjançant frases de tipus enunciatiu, interrogatiu i exclamatiu; observar, analitzar i verbalitzar les característiques dels personatges de l'obra; retenir gestos i moviments del personatge sobre l'escenari, desenvolupar el llenguatge gestual, etc. L'argument de les obres es basa en contes clàssics i de literatura local. Es detallen aspectes a considerar a l'hora de preparar l'*attrezzo* i s'aporta un històric de les representacions teatrals iniciades des del curs 2002-2003.

Paraules clau

Teatre Escolar, Conte, Educació Infantil, Expressió Oral, Treball en Equip.

Resumen

El artículo describe una propuesta pedagógica sobre representaciones teatrales. Esta propuesta fue desarrollada con alumnos de educación infantil del CEIP Pere Cerdà de Sóller entre los cursos 2002-2003 y 2008-2009. Los objetivos de la propuesta fueron: mejorar la expresión comunicativa mediante frases de tipo enunciativo, interrogativo y exclamativo; observar, analizar y verbalizar las características de los personajes de la obra; retener gestos y movimientos del personaje sobre el escenario; desarrollar el lenguaje gestual, etc. El argumento de las obras se basa en cuentos clásicos y de literatura local. Se detallan aspectos a considerar a la hora de preparar el atrezzo y se aporta un histórico de las representaciones teatrales iniciadas desde el curso 2002-2003.

Palabras clave

Teatro Escolar, Cuento, Educación Infantil, Expresión Oral, Trabajo en Equipo.

Abstract

This article describes a pedagogical theatre performance proposal that was carried out with public preschool students from the CEIP Pere Cerdà School in Sóller, Mallorca, between the 2002-2003 and 2008-2009 academic years. Among other objectives, this proposal set out to improve oral communication through the use of declarative, interrogative and exclamatory sentences; observe, analyse and verbalise the traits of the characters in the play; retain the gestures and movements of the characters on stage; and develop body language. The stories of the plays performed were based on classic fairy tales and the folk tales of local literature. This study additionally notes the different aspects to be taken into account when preparing stage props and sets, while also offering a review of the plays performed as of the first year of the project, during the 2002-2003 academic year.

Keywords

School Theatre, Tales, Preschool Education, Oral Expression, Teamwork.

1. INTRODUCCIÓ

El «Taller de teatre» és un iniciativa de l'equip de mestres d'educació infantil del CP Pere Cerdà. Es va iniciar en el curs 2002-2003, i des de l'inici fins ara l'hem duit endavant i l'hem adreçat a tots els alumnes d'educació infantil del nostre centre, com també a les mestres d'aquest cicle, que, juntament amb alguns especialistes, el duen a terme.

Des de la perspectiva dels anys, ens hem adonat que aquesta experiència didàctica ens ha donat moltes satisfaccions, tant als mestres com als alumnes.

Els infants gaudeixen moltíssim d'aquesta experiència. Per a ells és tan engrescador que quan acaben de fer la seva obra demanen quan tornaran a fer teatre. Aquest és el motiu pel qual pensam que seria bo que altres escoles poguessin conèixer l'experiència i dur-la a terme.

Figura 1. Des del començament, hem triat contes o històries més aviat clàssics; també hem volgut que tenguessin a veure amb l'entorn natural i amb exemples de valors humans de solidaritat i bona convivència.

2. QUÈ ÉS EL «TALLER DE TEATRE»?

Durant el curs es duen a terme tres obres de teatre, una per trimestre i per cada un dels cursos d'educació infantil. Així, el primer trimestre són el grup classe de 5 anys, el segon trimestre el grup classe de 4 anys i el tercer trimestre el grup classe de 3 anys.

Hi ha un mestre encarregat del taller (generalment el mestre +1) que rep l'ajuda del mestretutor del grup classe al qual li toca preparar l'obra de teatre. Els altres mestres de cicle sempre hi col·laboren, juntament amb alguns especialistes (com els de música).

Durant el trimestre es faran totes les feines necessàries per poder escenificar el conte escollit. Una vegada està tot enllestit, s'ha de preparar el vestuari, el decorat, la posada en escena, etc. Després es decideixen els dies de les representacions.

Les obretes s'escenifiquen dues vegades: la primera, davant tots els infants de l'escola, i la segona, davant pares i familiars.

Figura 2. La nostra escola, des del 2001, fa feina en un projecte mediambiental que anomenam “Què pot fer l'escola per ajudar el medi ambient?”. És per això que tots els escenaris els hem construït amb material reutilitzat: cartons d'embalatges, plàstics, llençols, etc.

3. LA PREPARACIÓ DEL TALLER. COM FEIM UNA OBRA DE TEATRE? METODOLOGIA

3.1. TRIA DEL CONTE

La mestra encarregada del taller proposa un o més contes adients per a l'edat dels infants que han de dur a terme l'aventura. Algunes vegades són els alumnes els que trien el conte que volen representar i d'altres és el mestre qui decideix i presenta el conte (sobretot si el conte és inventat).

3.2. ELABORAM EL GUIÓ DEL CONTE

Una vegada decidit el conte que es vol representar, el mestre del taller escriu el guió teatral, en modifica la història inicial i hi introdueix els elements i personatges perquè cada infant tenguí un paper a l'obra (personatges centrals, personatges secundaris, cors, personatges simbòlics, elements de la natura, etc.).

3.3. CONTAM EL CONTE

Una vegada enllestit el guió, es contarà el conte a tota la classe i es procurarà no modificar les frases i expressions que després hauran de memoritzar.

3.4. QUI VULL SER?

Després, i en una altra sessió, escoltaran el conte per segona vegada i es farà una llista de personatges amb la finalitat que cada un dels infants triï el personatge que vol interpretar. La mestra pot fer suggeriments en funció de les habilitats de cadascú.

4. VESTUARI I DECORATS

Una vegada que cada nin/nina té el seu personatge, el mestre haurà de:

- Pensar i proposar els diferents elements que vestiran l'escenari: els decorats.
- Pensar i proposar els diferents vestits i complements de cada un dels personatges.
- Pensar com serà la posada en escena dels personatges: lloc que ocuparan damunt l'escenari, com entraran i sortiran d'escena, etc.
- Una vegada això estigui resolt, ja podran començar els assaigs i els tallers per confeccionar els decorats.
- Enviar una circular als pares per informar de l'obra de teatre que els fills preparen.

5. COMENÇAM ELS ASSAIGS

El primer que feim és treballar els diàlegs d'una mateixa escena individualment, per parelles o en grup, per tal de memoritzar el seu paper. Aquesta passa la feim diverses vegades i en dies diferents, fins que veim que els infants comencen a interioritzar el que han de dir i fer.

En aquests moments és quan a vegades feim modificacions al guió original, perquè els nins espontàniament modifiquen l'expressió utilitzant paraules que per a ells són més senzilles i properes. Després d'aquest pas, el guió queda adaptat als infants naturalment i espontàniament.

Una vegada hem assajat les diferents escenes per separat feim assaigs ajuntant dues o tres escenes.

Finalment assajam tots plegats, procurant des de la primera vegada, fer la posada en escena tal com l'haviem prevista (entrades, sortides d'escena, col·locació dels personatges, etc.). Aquest punt és molt important perquè si es canvia algun element els nins es desorienten molt, moltes vegades són ells mateixos que et diuen que no era així.

El fil del conte el du el narrador, que sol ser el mestre-tutor del grup d'infants que fa l'escenificació.

A vegades, els nins de cinc anys poden començar a fer de narradors o ajudar en certs moments el narrador principal.

6. LA MÚSICA

A totes les obres sempre hi posam temes musicals de fons i cançons. Aquestes cançons poden ser conegudes o bé inventades, sol ser un treball conjunt de la mestra del taller (la lletra) i la mestra de música (escriptura musical). Us n'adjuntam uns exemples.

La música de fons sol ser quasi sempre clàssica, sol aparèixer en diferents moments: quan entren els actors i les actrius, abans de començar la narració, quan canvia una escena, etc.

Pensau que és una part fonamental de l'obra de teatre.

7. D'ON TREIM EL CONTE?

Els contes que hem anat triant al llarg d'aquests anys tenen diferents procedències. Analitzem-les:

- **Contes clàssics:** aquests tipus de contes els hem utilitzat moltes vegades, pensam que és un recurs molt enriquidor i és important no perdre'ls; és part de la nostra cultura literària. A l'hora d'escriure els guions d'aquestes obres, no ens cal consultar cap llibre perquè els tenim molt interioritzats i els reescrivim a partir d'aquests records (com ens els contaven la mare, el pare o la padrina). Els nins també viuen aquests contes d'una manera molt emotiva i sentida. Són per exemple: *Els tres porquets, Na Caputxeta, Les set cabretes, etc.*

Figura 3. La música és un element molt important dins tota obra teatral. L'ajuda de l'especialista de música es fa imprescindible.

- **Les rondalles mallorquines:** les rondalles són un recull de contes populars de mossèn Antoni Maria Alcover (*Jordi des Racó*), que des de fa moltes generacions forma part de la cultura popular de les Illes Balears. Aquestes rondalles passaven de pares a fills per via oral. Són una font de riquesa literària (expressions autòctones, paraules, construccions morfològiques, etc.), de costums i de

tradicions. Hem fet algunes obres basades en les rondalles, com ara *En Joanet de sa gerra* i *La flor romania*. Procuram sempre tenir-les presents perquè els nins coneguin aquesta joia de la nostra cultura.

- **Contes:** a vegades senzillament a la biblioteca de l'aula tenim algun conte que ens agrada i l'adaptam per fer una obra de teatre. Alguns exemples d'aquest tipus de contes són: *El colom Pau* i *La princesa ratolina*.
- **Internet:** també hem utilitzat contes que hem trobat per Internet en algunes pàgines de recursos educatius. Exemples d'aquest tipus són: *Història de Lluna* i *En Tabalet*.
- **Contes inventats:** en alguna ocasió hem decidit crear nosaltres el conte per adaptar-lo a una idea que teníem. Per exemple, volíem fer un decorat en blanc i negre de paper de diari i d'aquí sorgí *El país sense colors*.

Hem de fer un incís per remarcar que sempre procuram que els contes treballats transmetin bons sentiments i actituds positives, com ara la pau, l'amistat, la col·laboració, etc. Així com valors i actituds ambientals d'acord amb la línia de la nostra escola.

8. ABANS DE L'ESTRENA

Abans de l'estrena la mestra del taller ha de fer les tasques següents:

- Elaborar i enviar una circular als pares en què se'ls diu la roba que durà el seu fill el dia de la representació (normalment calces, calcetins i camiseta d'un color determinat). Aquesta roba l'han de dur a l'escola tres dies abans de l'estrena (vegeu l'annex).
- Elaborar uns cartells per a l'escola. Els actors i les actrius van a les aules a convidar els companys a la representació i els fan entrega del cartell perquè el pengin dins l'aula (vegeu l'annex).
- Elaborar i enviar un programa a les famílies per convidar-los a la representació (vegeu l'annex).
- Dos dies abans de l'estrena la mestra del taller prepararà:
 - El maquillatge (les pintures de cara que van amb aigua i pinzell van molt millor que les de barra).
 - Aparell de música, vídeo i càmera fotogràfica.
 - Els guions de l'obra (un per al narrador i un per al mestre del taller).
 - Comprovar que tots els nins han duit la roba de casa.
 - Preparar el vestuari i complements, és a dir, deixar tots els elements de cada personatge a punt.

9. MUNTAM L'ESCENARI

A causa de les característiques de la nostra escola (el centre és petit i no disposa de sala d'actes), utilitzam el gimnàs de l'escola per fer les representacions. Aquest aspecte marca molt la dinàmica de l'organització de la representació, ja que hem de muntar l'escenari el dia abans de l'estrena.

Per a l'escenari, utilitzam totes les taules d'educació infantil. Per això, el dia abans de l'estrena, els infants traginen les taules de les aules al gimnàs. Una vegada muntat l'escenari, la mestra del taller, juntament amb algun mestre de suport, posa tots els decorats.

Figura 4. Muntatge de l'escenari sobre les taules d'educació infantil.

Normalment aprofitam aquest dia per fer un assaig general damunt l'escenari.

Una vegada acabada la feina dels decorats, omplim el gimnàs de taules per poder fer la tarima de l'escenari. Les aules d'educació infantil queden buides durant els dos dies que s'interpretarà l'obra, per tant, l'esforç és de tots els alumnes i mestres d'educació infantil.

10. EL DIA DE L'ESTRENA

Les obres de teatre es representen sempre a les 10.15 hores. Després d'anys d'experiència com a mestres sabem que:

- Les primeres hores del matí els infants estan més centrats i tranquils.
- Una hora i quinze minuts és el temps suficient i necessari per vestir, maquillar i preparar els nins per a l'actuació (tècniques de relaxació).

En aquest espai de temps (de 9 a 10.15 h) feim el següent:

- Cada nin se seu a la seva cadira. Els donam la bossa amb les calces i la camiseta que s'han de posar i es comencen a canviar (a vegades demanam ajuda a alguns pares i mares, sobretot amb el grup de tres anys). Pensau que dins l'aula sempre hi ha el mestre-tutor, el mestre de teatre i algun especialista.
- A mesura que s'han anat vestint, van cap als mestres que maquillen.

- Una vegada maquillats, es tornen a seure a la cadira i se'ls crida d'un en un per posar-los el vestit i els complements.
- Deu minuts abans de la representació ens concentram, escoltam els consells i normes (parlar fort i clar, els que no actuen han de fer silenci i no moure's, etc.) i ens relaxam.
- A les 10.15 h ens posam en fila per ordre d'actuació i **sortim a actuar.**

Figura 5. Públic infantil veient la representació teatral dels companys.

Les obres s'escenifiquen dos dies: el primer, davant tots els alumnes i mestres de l'escola i el segon, davant els pares, mares i familiars.

11. ELS OBJECTIUS

- Utilitzar de forma correcta els mecanismes de concordança entre el nombre i el gènere dels noms i els adjectius referents al personatge.
- Expressar diferents intencions comunicatives utilitzant diferents tipus de frases: enunciatives, interrogatives, exclamatives.
- Participar en els diàlegs escoltant atentament el mestre, els companys i respectant l'ordre d'intervenció establert.
- Observar, analitzar i verbalitzar les característiques dels personatges de l'obra.
- Retenir els moviments i gestos que fa el personatge sobre l'escenari.
- Retenir les dades que s'han obtingut de forma oral i d'observació directa.

Figura 6. Vestir-se, maquillar-se, relaxar-se, preparar-se... És l'hora d'actuar.

- Dur a terme, mitjançant el llenguatge gestual, les característiques dels personatges de l'obra.
- Expressar l'opinió pròpia davant els altres i respectar els acords presos.
- Valorar les aportacions dels altres.
- Estar atent per comprendre, mitjançant l'entonació i el gest del mestre, les diferents intencions comunicatives.
- Moure's controlant de forma voluntària l'inici i l'acabament dels desplaçaments.
- Fer postures simbòliques durant un cert temps.
- Controlar les nocions d'orientació estàtica: davant/darrere, a un costat/a l'altre; de distància: aquí/allà, a prop/enfora; de direcció: cap a...
- Recordar i reproduir el que ha de dir cada actor.
- Reproduir onomatopeies.
- Controlar la impulsivitat, mantenir l'atenció i l'esforç necessaris per aconseguir els resultats que implica la posada en escena d'una obra teatral.
- Utilitzar les tècniques de retallar, arrugar, aferrar, pintar, utilitzar pinzells i rodets, dibuixar, utilitzar ceres, pintures al tremp, retoladors per a la confecció dels vestits, complements i decorats.
- Netejar i cuidar els estris emprats.
- Tenir cura del vestit i dels decorats.
- Representar uns personatges amb el suport del llenguatge verbal, del musical i del plàstic.
- Intentar ser precís amb les expressions del llenguatge i amb les manifestacions de tradició oral.
- Reconèixer que el llenguatge verbal, musical i plàstic, junt amb el domini del cos i de l'espai, són mitjans per representar el món imaginari.
- Participar i col·laborar en un projecte en què a través d'un treball en grup i un esforç col·lectiu s'aconsegueix un objectiu que ens és gratificant.
- Afavorir la creativitat i l'expressió plàstica, corporal i oral.
- Afavorir la reflexió i la recerca de solucions davant els conflictes que puguin sorgir.
- Aprendre a assumir responsabilitats.
- Gaudir.

12. ELS CONTINGUTS

12.1. CONTINGUTS PROCEDIMENTALS

Llenguatge verbal

- Interpretació de la informació del mestre.
- Comprensió i utilització del gest i l'entonació com a mitjà de comunicació.
- Comprensió de l'explicació del conte per després representar-lo.
- Utilització i comprensió d'elements morfològics: temps, gènere, nombre, lloc, etc.
- Reproducció de diàlegs dels personatges.
- Ampliació del vocabulari.
- Memorització d'expressions verbals: cançons, frases fetes, etc.
- Dramatització amb el suport del llenguatge.
- Anàlisi i reproducció dels sons emesos pels protagonistes.
- Expressió de l'opinió personal davant els companys.

Descoberta de l'entorn social i natural

- Observació de les característiques dels personatges de l'obra a partir de materials gràfics i icònics.
- Col·laboració en el manteniment de tot el material (vestuari, decorats, etc.).

Descoberta d'un mateix

- Dramatització a través del llenguatge corporal.
- Control postural del cos estàtic i dinàmic.
- Coordinació dinàmica dels segments corporals.
- Aplicació de nocions de l'espai: d'orientació (davant/darrere...), de direcció (cap a...), de distància (a prop...).

Llenguatge plàstic

- Aplicació de tècniques: retallar, arrugar, pintar, aferrar, dibuixar, etc.
- Representació subjectiva dels personatges.

- Utilització adequada dels estris.
- Manteniment de l'ordre i neteja dels estris.

12.2. CONTINGUTS DE FETS I CONCEPTES

Llenguatge verbal

- Reconeixement del valor representatiu del llenguatge.

Descoberta de l'entorn social i natural

- Característiques morfològiques i locomotrius dels personatges que pertanyen a les històries.

Descoberta d'un mateix

- Adquisició de nocions relacionades amb el coneixement i domini de les parts externes del propi cos.
- Adquisició de nocions relacionades amb el domini de l'espai: orientació, direccionalitat, distància.
- Reconeixement del gest com a instrument de comunicació.

Llenguatge plàstic

- Utilització del llenguatge plàstic com a instrument per representar la realitat i el món imaginari.

12.3. CONTINGUTS D'ACTITUDS

- Gust i satisfacció per les activitats de participació col·lectiva.
- Actitud d'espera i atenció, i iniciativa en les activitats col·lectives.
- Constància per mantenir-se en l'activitat.
- Esforç per vèncer les dificultats motrius i d'atenció.
- Cooperació entre iguals per dur a terme una activitat col·lectiva.
- Actitud positiva envers les activitats dels companys.
- Acceptació dels acords presos.
- Sensibilitat per a la precisió del llenguatge i les manifestacions de la nostra tradició oral.

13. VESTUARI I COMPLEMENTS

Els vestuari i complements que duen els actors i les actrius són molt senzills. Per fer-los, també reutilitzam material. Solem caracteritzar els personatges amb elements simbòlics que els identifiquen. Així, per exemple, una rateta anirà vestida amb unes orelles i una cua, un capità durà un capell i una espasa, etc.

Sempre que és possible són els mateixos infants els que elaboren els vestits i complements, amb l'ajuda dels mestres.

La base de tots els vestits són unes calces, uns calcetins i una camiseta d'un color determinat, depèn del personatge que representin.

14. ELS DECORATS

Els alumnes que participen en el taller elaboren els decorats amb l'ajuda de tots els mestres del cicle. Solem reciclar material, d'aquesta manera fomentam la reutilització. Així, els diferents cartons d'embalatge els convertim en façanes de cases o arbres de boscos o horts, els llençols els tenim de diferents colors per fer fons de cortinatges, per simular el cel o altres fenòmens per l'estil.

Solem fer servir diferents tècniques i eines per donar color al decorat: pintures al tremp, ceres, rodets d'espuma, pinzells gruixats, esponges, etc. A vegades, demanam la col·laboració de les famílies per fer algun element del vestuari.

La nostra escola sempre ha tengut molt present la reutilització de material per fer tots els decorats del teatre. L'escola participa des de l'any 2001 en projectes ambientals, com ara l'«**Agenda 21 escolar**» i el **Programa de Centres Ecoambientals** del Govern de les Illes Balears.

L'any 2003, es va guardonar l'escola amb el premi del Consell de Mallorca per la decoració elaborada amb material reutilitzat, per uns decorats d'una obra de teatre que havíem fet aquell any.

Figura 7. Al llarg d'aquests anys, tots els infants que han passat per aquest taller de teatre han après moltes coses, però el que més ens ha gratificat han estat les ganes i la il·lusió que han posat tant en la preparació de l'obra com en la interpretació, i també, l'esforç per superar-se com a persones.

15. LES PRESENTACIONS

El procés de cada muntatge el solem retratar, des que s'inicia fins que s'acaba. Congelam els diferents moments màgics i així es converteixen en imatges per recordar i compartir. Amb tot aquest material gràfic elaboram una presentació sobre paper que cada alumne pot endur-se i tenir a casa durant uns dies, amb la finalitat de mostrar, reviure i recordar l'experiència viscuda.

A mitjan curs 2004-2005 també hi adjuntam una presentació en CD amb què es pot seguir l'experiència.

16. ELS RECURSOS

Els humans

Des del començament d'aquesta experiència, totes les mestres del segon cicle d'educació infantil s'hi han involucrat. També hem pogut comptar amb l'ajut d'alguns especialistes, sobretot de l'àrea de llenguatge musical, com també d'altra gent que ens ha ajudat en el muntatge del decorat i en l'obtenció dels diferents materials gràfics.

Tant mares com pares ens han ajudat a aconseguir diferents materials de decorats com roba, llençols, cartons de grans dimensions, etc. I algunes mares ens han ajudat a elaborar diferents detalls de vestuari (capells, davantals, etc.).

I el recurs humà més necessari: els alumnes, que sempre s'han implicat a participar-hi, això sí, amb qualche sorpresa.

El material

S'han utilitzat molts materials i diferents, però vegeu-ne aquí una llista dels més usats:

- Contes
- Llibres de consulta per fer vestuari
- Material de rebuig
- Material de plàstica
- Material informàtic
- Càmera fotogràfica
- Gravadora de vídeo
- Les taules de les aules d'educació infantil i el gimnàs de l'escola per fer les representacions

17. LES OBRES FINS ARA REPRESENTADES

Des que es va iniciar el taller en el curs 2002-2003 i fins ara els alumnes d'educació infantil del nostre centre han representat les obres següents:

Curs 2002-2003

Les set cabretes i el llop

Conte clàssic

Autors: germans Grimm

Editorial: Cruïlla

Argument: quan la mare de les set cabretes se'n va al mercat, el llop aprofita per entrar a casa i se les menja totes menys la més petita, que s'amaga dins el rellotge. Quan la mare torna, cerca el llop, li obri la panxa per salvar les cabretes i omple la panxa del llop amb pedres. Quan el llop es desperta, té molta set, va a beure aigua al riu, cau de cap dins l'aigua i s'ofega. Les cabretes tornen a casa ben contentes cantant i ballant.

Blancaneu i els set nanets del bosc

Conte clàssic

Autors: germans Grimm

Editorial: Cruïlla

Argument: la madrastra de na Blancaneu, gelosa de la bellesa d'aquesta, ordena a un criat que l'acompanyi al bosc i la mati. El criat, incapaç de complir l'ordre, abandona na Blancaneu al bosc i ella troba la casa dels set nanets, que l'acullen com una germana. Quan la reina ho sap, va a la casa dels nanets disfressada de velleta i li dona a na Blancaneu una poma enverinada, que la deixa mig morta. Un príncep serà l'encarregat de despertar-la amb una besada.

La rateta presumida

Conte clàssic

Autor: Hans Christian Andersen

Editorial: Cruïlla

Argument: una rateta, molt presumida, troba uns centimets amb els quals es compra un llacet de color rosa. Tota bufona, surt al balcó de ca seva i tots els animalets que passen per allà es volen casar amb ella. La rateta diu que no a tots. A la fi passa per allà un moixet, la rateta s'enamora d'ell i es casen. Quan arriba el vespre, el moixet té gana i es menja la rateta.

Curs 2003-2004

La bella dorment del bosc

Conte clàssic

Autors: germans Grimm

Editorial: Cruïlla

Argument: els reis d'un país llunyà tenen una filla. Per celebrar-ho fan una gran festa i conviden totes les fades perquè donin els seus dons a la princesa. El dia de la festa, compareix una mala fada, que, molt enfadada perquè no l'han convidada, els diu que la princesa, en tenir 15 anys, es punxarà amb una agulla i es morirà. Una de les fades, que encara no ha donat el seu do, ho arregla dient que la princesa no es morirà, tan sols quedarà adormida fins que arribi el dia que un príncep la desperti.

La flor romanial

Rondalla mallorquina. Conte popular de tradició oral

Autor: rondalla recollida per mossèn Antoni M. Alcover

Editorial: Moll

Argument: un rei, ferit a la guerra, envia els seus tres fills a cercar l'únic remei per curar la seva ferida, la flor romanial, amb la promesa que el que la trobi serà el rei quan ell es mori. El fill petit, en Bernadet, ajudat per una àguila amiga, la troba, però el seu germà gran, envejós, li pren una de les flors, el mata i l'enterra dins l'arena. En Bernadet no es mor perquè el protegeix la flor romanial que guarda amagada dins una butxaca.

La princesa ratolina

Conte encadenat

Autora: adaptació de Núria Font

Editorial: Cruïlla

Argument: un grup de ratolins hortolans tenen com a rei el gran rei Rató. La seva filla, la princesa Ratolina, es vol casar, però el rei vol que es casi amb el més poderós del món. Després de cercar molt, el rei comprova que el més poderós del món és el ratolí Gris, que viu dins les parets del seu castell.

Figura 8. Part dels personatges de la representació del conte “La princesa ratolina”.

Curs 2004-2005

En Joanet de sa gerra

Rondalla mallorquina. Conte popular de tradició oral

Autor: recollit per mossèn Antoni M. Alcover

Editorial: Moll

Argument: en Joanet és molt pobre. Viu dins una gerra vella i cruiada juntament amb la seva dona i els seus infants. Un dia passa per allà un ase carregat de faves, una fava cau dins la terra devora la gerra d'en Joanet. La favera creix i creix fins que arriba al cel. La dona d'en Joanet li demana que s'enfilii per la favera i que demani al Bon Jesús que els doni una caseta per viure, després una casa més gran, després un castell, etc. De cada vegada demanen més i més fins que el Bon Jesús els castiga a tornar dins la gerra.

En Pere i el peixet captiu

Conte encadenat de caire ambiental

Autors: Sebastià Vidal i Margalida Prohens

Editorial: Conselleria d'Educació i Cultura

Argument: en Pere és un nin molt espavilat que passa les vacances en un poble de Mallorca. A en Pere li agrada molt la mar i s'ha fet amic d'un peixet de molts colors. Un dia, un vaixell molt gros carregat de mariners, tira un poal de fems a la mar i el petit peixet queda captiu dins una botella. El peixet només podrà sortir de la botella amb l'ajuda i col·laboració de tots els seus amics (el dofí, el pop, l'estrella, el cavallet de mar, etc.) i d'en Pere.

Figura 9. Representació d'en "En Pere i el peixet captiu".

Na Caputxeta vermella

Conte clàssic

Autors: germans Grimm

Editorial: Cruïlla

Argument: la padrina de na Caputxeta està malalta. Na Caputxeta haurà de travessar el bosc per dur-li un poc de menjar. Pel camí es troba el llop que l'engana i la fa anar per un camí molt llarg. El llop arriba a ca la padrina primer que na Caputxeta, ben disposat a menjar-se-les totes dues. Al final, uns caçadors ho eviten i les salven.

Curs 2005-2006

El colom Pau

Conte encadenat que transmet el valor de la pau i de l'amistat

Autores: Maite Carranza i Maragarita Menéndez

Editorial: Cruïlla

Argument: el colom Pau vola amb una branqueta d'olivera al bec. Uns nins molt polissons li tiren una pedra i el colom queda ferit. El colom Pau anirà demanant ajuda a tots els nins i nines que trobarà pel camí, però no n'hi haurà cap que el vulgui ajudar perquè tots són egoistes, entremaliats, polissons, etc. Al final, trobarà na Rosa Rialles, una nina dolça i generosa que li curarà la ferida amb l'ajuda de tots els altres infants que s'adonen que no ho han fet bé.

En Tabalet

Conte encadenat

Autora: Marta Mata

Editorial: Cruïlla

Argument: en Tabalet és un conillet que viu dins la llodriguera amb la seva mare. Un dia la mare ha de sortir i li diu que no surti del cau fins que ella no torni. Quan la mare no hi és passen per allà diferents animalets que conviden en Tabalet a jugar, però en Tabalet, obedient, els diu que no pot sortir perquè la mare no ho vol. Quan hi va la serp, en Tabalet surt atret pel seu xiulet i gairebé se'l mengen. La mare arriba just en el moment oportú i el salva.

Cadascú la seva feina

Conte encadenat

Argument: en Pere i na Laia són dos infants que decideixen fer campana, no anar a l'escola i anar a jugar al bosc. Allà s'aniran trobant amb molts animalets (formigues, escarabats, abelles, rates cellardes, etc.) i els infants els demanaran per jugar. Però els animalets del bosc els diran que ells no poden jugar perquè tenen feina. Al final en Pere i na Laia s'adonen que la seva feina és anar a l'escola per aprendre i que hi ha temps per a tot.

Curs 2006-2007

Història de Lluna

Conte encadenat

Autor: Mio Caruso

Editorial: recurs de la web (Garabato)

Argument: la lluna està cansada. Cada vespre ha de sortir i mai no pot descansar. Així que demanarà als seus amics, el sol, el vent, els niguls, etc., que la substitueixin per una nit i així ella podrà dormir. Cap dels seus amics no la pot ajudar, però un dia es troba amb una guarda d'estrelletes, que li diuen que un cop al mes l'ajudaran. Ella podrà dormir i les estrelles brillaran perquè el cel no quedi a les fosques.

El ratolinet Pérez

Conte popular de tradició oral

Autor: adaptació feta sobre el conte d'Ana Serna

Editorial: Susaeta

Argument: el ratolinet Pérez és molt entremaliat i mogut. Un dia cau i perd una dent. Convençut que els ratolins necessiten totes les dents se'n va pel carrer a veure qui li pot donar una dent.

Tots els personatges que es va trobant, els porquets, els arbres del parc, la gallina i els pollets, etc., no el poden ajudar. Al final li ho demana a la lluna, que li diu que vagi a cercar la dent a ca una nina, na Maria, que ha posat la dent que li ha caigut davall el coixí. El ratolinet va a ca na Maria, li agafa la dent de davall el coixí i a canvi li deixa un regalet.

El país sense colors

Conte encadenat

Autores: Catalina García
Socías i Maria Caro Martínez

Editorial: no publicat

Argument: hi havia una vegada un país sense colors on tot era blanc, negre o gris. Un dia, la princesa d'aquell país veu una papallona molt estranya. Té molts colors i és preciosa. La princesa conta al seu pare el que ha vist, i el rei decideix enviar el seu millor capità, el capità Negror, a cercar els colors per dur-los al seu país. El capità cerca per tot el món i després de topar amb diferents personatges troba l'arc de Sant Martí, que serà el que durà tots els colors al seu país.

Figura 10. Representació de l'obra "El país sense colors".

Curs 2007-2008

Conte d'en Pepet

Conte d'educació ambiental

Autor: Mallorca Recicla

Editorial: no publicat

Argument: en Pepet és un poal de fems que té mal a la panxeta perquè tothom hi tira de tot. Un vespre comença a queixar-se. Na Margalida, la nina de la casa, el sent i convenç els seus pares perquè avisin el metge. El doctor visita en Pepet i recepta treure-li tot el que li fa mal. Demanen ajuda a uns contenidors amics: en groguet, en verdet, en blauet i en marronet, que aniran a la casa per recollir tot el que en Pepet no pot digerir.

Els tres porquets

Conte clàssic

Autor: Joseph Jacobs

Editorial: Cruïlla

Argument: tres porquets se'n van a córrer món. Cada un d'ells es fa una casa. El primer es fa una casa de palla; el segon, de fusta, i el tercer, de pedra. El llop va a la primera casa i quan el porquet li dirà que no li vol obrir la porta, bufarà i bufarà fins que tomarà la casa. El porquet anirà a cal seu germà, però el llop també els tomarà la casa. Finalment, els dos porquets aniran a refugiar-se a la casa de pedra. Quan el llop hi va, no pot tomar la casa i hi entra per la xemeneia, però es crema el cul quan cau dins l'olla de sopa que els porquets han posat al foc.

Figura 10. Representació de l'obra "Els tres porquets".

18. BIBLIOGRAFIA DELS CONTES

- Alcover, A. M. (1998). *En Joanet de sa gerra*. Palma: Moll: Gràf. Miramar.
- Alcover, A. M. (2009). *La flor romania!*. Palma: Moll: Institut d'Estudis Baleàrics.
- Andersen, H. C. (2006). *La rateta presumida*. Barcelona: Cruïlla.
- Andersen, H. C. (2010). *Els tres porquets*. Barcelona: Cruïlla.
- Cadascú la seva feina*. (s.d.). Conte encadenat.
- Carranza, M. & Menéndez, M. (1997). *El colom Pau*. Barcelona: Cruïlla.
- Caruso, M. (s.d.). *Història de la lluna* [recurs en línia]. Disponible al lloc web: Garabato.
- Font, N. (2005). *La princesa ratolina: adaptació d'un conte oriental*. Barcelona: Cruïlla.
- Font, N. & Ballester, A. (2006). *En tabalet*. Barcelona: Cruïlla.
- García Socías, C. & Caro Martínez, M. (s.d.). *El país sense colors* [material no publicat].
- Grimm, J.L. & Grimm, W. K. (1990). *La bella dorment del bosc*. Barcelona: Peralt Montagut.
- Grimm, J.L. & Grimm, W. K. (2002). *Blancaneu i els set nanets del bosc*. Barcelona: Cruïlla

- Grimm, J.L. & Grimm, W. K. (2004). *Les set cabretes i el llop*. Barcelona: Cruïlla
- Grimm, J.L. & Grimm, W. K. (2007). *La caputxeta vermella*. Barcelona: Cruïlla
- Mallorca recicla (s.d.). *El conte d'en Pepet*. Palma: autor.
- Serna Vara, A. (2006). El ratolinet Pérez. En *Contes amb animals*. Madrid: Susaeta.
- Vidal Vicens, S.; & Prohens, M. (2003). *En Pere i el peixet captiu*. Palma: Govern de les Illes Balears. Conselleria d'Educació, Cultura i Universitats. Direcció General d'Ordenació, Innovació i Formació Professional.

Per citar aquest article:

García Socías, C.; Caro Martínez, M. & Serra Arbona, C. (2013). Taller de teatre: una experiència didàctica a l'Educació Infantil. *Innov[IB]. Recursos i Recerca Educativa de les Illes Balears*, 3,170-200. Obtingut de: <http://www.innovib.cat/numero-3/pdfs/art12.pdf>

ANNEX I. GUIONS DE DUES OBRETES

Guió de l'obra: *En Xixolet*

Dins la terra tapats dormen els xixolets. El Nanet Verd vigila el seu son. De bon matinet un raig de llum i colors anuncia el nou dia. I el nanet diu:

NANET: Ha arribat l'hora.

Dolçament desperta cada xíxol i diu:

NANET: Aixeca't de matí! Que el nou dia és aquí.

Blancs i brillants es van aixecant tots els germans. Però en arribar al més petit, no vol obrir els ulls.

XIXOLET: Deixa'm fer, tenc son i vull dormir!

El Nanet Verd no sap què fer, mai no havia passat una cosa així. Pensa que pensa, decideix demanar ajuda als seus amics. Va a veure les Senyores de la Terra i els diu:

NANET: En Xixolet no es vol despertar, què puc fer?

SENYORES DE LA TERRA: Fes-li una abraçada com *noltros* feim amb tu.

El Nanet Verd abraça el petit xixolet i li diu:

NANET: Aixeca't de matí! Que el nou dia és aquí i la Terra estimada te vol abraçar.

XIXOLET: Deixa'm fer, tenc son i vull dormir!

Llavors demana consell als Senyors del Vent i els diu:

NANET: En Xixolet no se vol despertar, què puc fer?

SENYORS DEL VENT: Bufa-li a la cara.

El Nanet Verd suaument bufa a la cara del xixolet i li diu:

NANET: Aixeca't de matí! Que el nou dia és aquí i el Vent juganer te vol acariciar.

XIXOLET: Deixa'm fer, tenc son i vull dormir!

Seguidament visita les Senyores de l'Aigua i els diu:

NANET: En Xixolet no se vol despertar, què puc fer?

SENYORES DE L'AIGUA: Agafa'ns una gota d'aigua i posa-la damunt el xixolet.

El Nanet Verd agafa una gota d'aigua i la posa damunt el nas del xixolet, i li diu:

NANET: Aixeca't de matí! Que el nou dia és aquí i l'Aigua fresca te vol saludar.

XIXOLET: Deixa'm fer, tenc son i vull dormir!

Ja només li queda anar a veure el Sol. El Nanet Verd diu al Sol:

NANET: En Xixolet no se vol despertar, què puc fer?

SOL: Obri una finestra perquè li arribi la meva claror.

El Nanet Verd obri una finestra, l'estança s'umpl d'alegria i diu:

NANET: Aixeca't de matí! Que el nou dia és aquí i la llum del Sol te vol escalfar.

XIXOLET: Deixa'm fer, tenc son i vull dormir!

El Nanet Verd ja està cansat, no hi ha manera que el xixolet es desperti; a la fi pensa en les Fades Primavera. Les va a cercar i els diu:

NANET: En Xixolet no se vol despertar, què puc fer?

FADES PRIMAVERA: Ah, idò vendrem a cantar-li una cançó.

I les Fades Primavera amorosament canten aquesta cançó al xixolet:

FADES PRIMAVERA: La, la, la,

canta la mare:

MARE:

La, la, la,

vora el bressol,

obri els ulls,

videta meva.

Obri els ulls,

desperta ja!

I ara, ara sí que comença a despertar-se, el xixolet obri els ulls, s'aixeca i camina cap a fora. Besa les Fades Primavera, saluda el Sol, somriu a les Senyores de l'Aigua, acaricia el Vent, abraça la Terra i s'alça amunt cap a la llum.

I a *voltros*, com vos agrada que vos despertin?

Guió de l'obra: El país que no tenia colors

Vet aquí una vegada en un lloc molt lluny d'aquí, hi havia un país on tot era blanc i negre. Tenien un sol negre, una lluna grisa, les muntanyes eren blanques, els arbres negres, i fins i tot els ocells i les plantes eren blanques o negres.

No vos penseu que la gent d'aquell país ho trobàs estrany. Tota la seva vida ho havien vist del mateix color.

Un dia, la filla del rei jugava al jardí del palau quan de cop, damunt una flor, va veure una papallona molt estranya. Tenia uns colors preciosos que ella no havia vist mai. Era la papallona més maca del món.

La princesa li va dir:

PRINCESA: Bon dia, Papallona. Ets preciosa. Que me podries dir qui t'ha posat tots aquests colors?

PAPALLONA: Ah, no ho sé. Jo ja vaig néixer així de guapa. Adéu.

I la papallona se'n va anar volant, volant, tota presumida i orgullosa dels seus colors.

La princesa va contar a son pare el que havia vist i el rei va decidir enviar el seu millor capità, el capità Negror, a cercar per tot el món els colors per dur-los al seu país. Així la gent estaria més contenta i alegre.

El rei va dir:

REI: Capità Negror... Vine tot d'una a veure'm.

El capità Negror va comparèixer immediatament, seguit de tot el seu exèrcit, format per soldats valents.

SOLDATS: Tararí tararà... Toca, toca, la trompeta...

El capità Negror es va quedar a parlar amb el rei i els soldats varen tornar a la torre.

El rei va dir:

REI: Capità Negror, has d'anar per tot el món a cercar tots es colors. Si els trobes i els dus, te casaràs amb sa meva filla.

CAPITÀ: Jo som es més valent del món, segur que els trobaré.

El capità Negror va sortir del seu país blanc i negre, decidit a trobar tots els colors. Camina caminaràs, es va trobar una floreta i li va dir:

CAPITÀ: Bon dia, Floreta.

FLORETA: Bon dia, capità Negror.

CAPITÀ: Oh Floreta! On puc trobar aquests colors tan guapos que dus posats?

FLORETA: No ho sé, jo ja vaig néixer així. Demana-ho a un altre. Adéu.

El capità Negror va seguir caminant fins que es va trobar un mariol-lo i li va dir:

CAPITÀ: Bon dia, Mariol-lo.

MARIOL-LO: Bon dia, capità Negror.

CAPITÀ: Oh Mariol-lo! On puc trobar aquests colors tan guapos que dus posats?

MARIOL-LO: No ho sé, jo ja vaig néixer així. Demana-ho a un altre. Adéu.

El capità Negror va seguir el seu camí i al cap d'una estona es va trobar un puput que passava per allà.

CAPITÀ: Bon dia, Puput.

PUPUT: Bon dia, capità Negror.

CAPITÀ: Oh Puput! On puc trobar aquests colors tan guapos que dus posats?

PUPUT: Volant, volant, he vist s'arc de Sant Martí. Ell té tots es colors del món, vés a cercar-lo. Adéu.

El capità cercà dies i nits sense trobar l'arc de Sant Martí. Un matí es posà a ploure i tot just quan començava a sortir el sol, mirà cap al cel i va veure l'arc més gros i preciós mai vist. Tenia tots els colors: el vermell, el taronja, el groc, el verd, el cel, el blau i el lila.

De cop, aquell arc, tot content, es posà a cantar:

ARC: L'arc de Sant Martí,

la pluja, la pluja.

El capità Negror va dir:

CAPITÀ: Oh Arc! Que ets de guapo! Que me podries fer un favor?

ARC: Què vols?

CAPITÀ: Que duguis al meu país blanc i negre tots aquests colors tan guapos que tens.

ARC: Sí que ho faré. Duré es colors al teu país.

CAPITÀ: Moltes gràcies, Arc!

El capità Negror, valent i orgullós, pujà damunt l'arc de Sant Martí i dugué els colors al seu país, que pus mai més tornà a ser gris i negre... I de passada es va casar amb la filla del rei. I feren unes noces de pinyol vermell on no varen faltar confits i globus de tots els colors.

I conte contat, conte acabat!

Adaptació: Maria Caro i Cati García¹.

¹ Nota: Quan adaptam una obra, a vegades utilitzam paraules o expressions de la parla que gramaticalment poden ser incorrectes però que els infants tenen molt interioritzades.

ANNEX II. EXEMPLE D'INVITACIONS A L'OBRA

La classe dels busquerets presenta:

EL PAÍS SENSE COLORS

Els actors i les actrius són:

Aurora: Princesa

Sara: Papallona

Cristina: Floreta

Maria: Mariol·lo

Josep: Puput

Marc: Rei

Miquel B.: capità Negror

Sergi, Aitor i Dani: Soldats

Mariona, Nikita, Hugo, Paula, Malén, Joan, M. del Mar, Adam, Lorena, Jaume, M. Antònia, Miquel, Tristan i Carlos: arc de Sant Martí

La representació serà dia 14 de juny per a tots els infants de l'escola i dia 15 de juny a les 10.15 hores per a les famílies

Us hi esperam!

ANNEX III. EXEMPLE DE CIRCULAR PER DEMANAR ROBA

CURS 2007-008. CLASSE DELS MARIOL·LOS. OBRA DE TEATRE *EN XIXOLET*

16-05-08

El mes que ve farem l'obra de teatre *En Xixolet*, encara no sabem quin dia. Ja hem assajat moltes vegades i hem començat a preparar els decorats i el vestuari, però necessitam la vostra col·laboració en la preparació de la roba bàsica que cada infant ha de dur el dia de la representació.

Na ROSA ha de ser una Senyora de la Terra, ha d'anar vestida amb una camiseta marró o beix i unes calces o calçons prims del color que vulgui, perquè damunt durà una falda de paper arrissat (*pinocho*). També necessitarà uns calcetins gruixats i no durà sabates. Prepareu la roba i ja us direm el dia que l'heu de dur.

GRÀCIES

CURS 2007-2008. CLASSE DELS MARIOL·LOS. OBRA DE TEATRE *EN XIXOLET*

16-05-08

El mes que ve farem l'obra de teatre *En Xixolet*, encara no sabem quin dia. Ja hem assajat moltes vegades i hem començat a preparar els decorats i el vestuari, però necessitam la vostra col·laboració en la preparació de la roba bàsica que cada infant ha de dur el dia de la representació.

Na SARA ha de ser una Senyora de la Terra, ha d'anar vestida amb una camiseta marró o beix i unes calces o calçons prims del color que vulgui, perquè damunt durà una falda de paper arrissat (*pinocho*). També necessitarà uns calcetins gruixats i no durà sabates. Preparau la roba i ja us direm el dia que l'heu de dur.

GRÀCIES

CURS 2007-2008. CLASSE DELS MARIOL·LOS. OBRA DE TEATRE *EN XIXOLET*

16-05-08

El mes que ve farem l'obra de teatre *En Xixolet*, encara no sabem quin dia. Ja hem assajat moltes vegades i hem començat a preparar els decorats i el vestuari, però necessitam la vostra col·laboració en la preparació de la roba bàsica que cada infant ha de dur el dia de la representació.

N'AMELIE ha de ser una Senyora de la Terra, ha d'anar vestida amb una camiseta marró o beix i unes calces o calçons prims del color que vulgui, perquè damunt durà una falda de paper arrissat (*pinocho*). També necessitarà uns calcetins gruixats i no durà sabates. Prepareu la roba i ja us direm el dia que l'heu de dur.

GRÀCIES